

MARC HOOGHE vindt dat De Wever te veel tegelijk wil

Een historische les voor de clarificateur

In de Wetstraat heerst er weinig optimisme over de slaagkansen van de koninklijke verduidelijker. De PS tilt vooral zwaar aan het feit dat De Wever blijkbaar nog steeds de liberalen op de een of andere manier bij de gesprekken wil betrekken. Net zoals in 2007 lijken we dus af te stevenen op een steeds verder gaande escalatie van het conflict. Net zoals toen zijn er nu te veel loze beloften en dubbele agenda's, te weinig vertrouwen en te weinig bereidheid echt te onderhandelen.

Als we terugkijken naar de politieke crisis van 2007, dan is het opvallend dat het scenario van de gebeurtenissen tamelijk rechtlijnig was. Het begon met de tomeloze ambitie van Vlaamse verkiezingskandidaten die onhaalbare beloften maakten. Het was perfect voorspelbaar dat die 'vijf minuten politieke moed', waar premier Leterme nu niet graag meer aan herinnerd wordt, nooit zouden gerealiseerd worden.

Hervormingen verlopen immers per definitie via onderhandelingen. Maar nationalistische retoriek kan gebruikt worden als de ultieme electorale doping: men kan allerlei beloften de wereld insturen en er is niemand die ze durft tegen te spreken. Politici hebben altijd al de neiging gehad dit soort 'Hier scheert men gratis'-argumenten te gebruiken. Het probleem met financiële beloften is echter dat de leugen doorzichtig is. Een campagne met als thema: "We zullen de belastingen verlagen en de uitkeringen verhogen" is niet geloofwaardig. De belofte: "We gaan B-H-V splitsen zonder er een prijs voor te betalen" is echter net zo leugenachtig, alleen valt het niet zo op bij de publieke opinie. Aan Franstalige kant reageren de partijen immers niet omdat elke gemeenschap in dit land op z'n eentje een verkiezingscampagne voert en men elkaar negeert tot op het ogenblik dat er een meerderheid moet worden gevormd. Maar ook de overige Vlaamse partijen durven de loze belofte niet doorprikken, vanuit de panische angst om als een 'slechte Vlaming' gebrandmerkt te worden.

De valse beloften leidden in 2007 tot een verkiezingsoverwinning van Leterme, en vanaf toen begonnen de problemen. De slogans bleken niet goed onderbouwd en de Vlaamse onderhandelaars hadden hun dossiers onvoldoende voorbereid. Er waren op voorhand geen contacten geweest met de Franstalige partners om af te tasten wat haalbaar zou kunnen zijn voor beide partijen. De partijen stortten zich halsoverkop in onderhandelingen, met veel stoere uitspraken, en op geen ogenblik werd er echt geprobeerd om

De Baert-doctrine die de afgelopen decennia heeft geleid tot een steeds grotere autonomie voor het Vlaams gewest, werd nu brutaal opgeblazen, met als gevolg dat iedereen met lege handen achterblijft

het vertrouwen tussen de toponderhandelaars te laten groeien. Het resultaat kennen we: drie jaar lang politieke chaos en zo goed als onherstelbare schade aan ons internationale imago.

Dubbele dosis

Het was allicht naïef te veronderstellen dat de Vlaamse partijen zouden geleerd hebben van die mislukking. Men had kunnen proberen een stevig onderhandelingsdossier uit te werken, en men had kunnen werken aan een positief onderhandelingsklimaat waarin het vertrouwen zou kunnen groeien. In werkelijkheid gebeurde er echter niets van dit alles, en men opteerde eerder voor het tegendeel. De fouten van 2007 werden herhaald, en zo mogelijk nog uitvergroot. Het doet denken aan een arts die een geneesmiddel voorschrijft dat na drie jaar therapie niet blijkt te werken. De gemakkelijkste reactie is dan de dosis gewoon te verdubbelen, in de ijdele hoop dat het op die manier misschien wel zal werken. Het vergt immers heel wat meer moed om de verstandige beslissing te nemen en na te gaan of de oorspronkelijke diagnose wel juist was. De verkiezingscampagne van de N-VA dit jaar was vooral een herhaling van de campagne van Leterme in 2007, maar dan in het kwadraat. Net zoals in 2007 werden de valse profeten beloond door de kiezer, en opnieuw was er het geloof dat er

gratis zou worden geschoren.

De afgelopen weken en maanden is echter opnieuw pijnlijk duidelijk geworden dat er inhoudelijk niets was voorbereid, en dat er nauwelijks was nagedacht over de economische en financiële gevolgen van de nationalistische eisen. Even leek het er op dat er enig vertrouwen zou groeien tussen de twee protagonisten, maar dat prille vertrouwen werd vakkundig de grond ingeboord door terug te komen op eerdere beloften en door opzichtig in een duur Brussels restaurant te gaan flirten met een andere partij. De valse profeten bleken roofzuchtige wolven.

De koninklijke verduidelijker heeft een volledige week om de onderhandelingen weer vlot te trekken, maar niemand schat de kansen echt hoog in. De Baert-doctrine die de afgelopen decennia een stevig roer was voor de Vlaamse beweging en die heeft geleid tot een steeds grotere autonomie voor het Vlaams Gewest, werd nu brutaal opgeblazen, met als gevolg dat iedereen met lege handen achterblijft. De afgelopen jaren werden vooral veel decibels geproduceerd, maar er is geen millimeter opgeschoven in de richting van meer autonomie voor de gewesten en gemeenschappen van dit land. De generatie van Frans Baert en Hugo Schiltz werkte misschien in stilte, maar kan wel betere adelbrieven voorleggen.

Vanuit historisch standpunt wordt

● **Marc Hooghe doceert politieke wetenschappen aan de KU Leuven**

● **Bart De Wever wil twee dingen tegelijk: een rechts-conservatief bezuinigingskabinet tot stand brengen én een grote staats-hervorming realiseren. Beide doelstellingen tegelijk realiseren is volgens Marc Hooghe te hoog gegrepen voor een partij die minder dan één vijfde van de Belgische kiezers vertegenwoordigt.**

het leerrijk na te gaan wat het resultaat zal zijn van twee opeenvolgende mislukkingen. Men kan kiezen voor therapeutische hardnekkigheid, door gewoon nog radicaler te worden en het conflict nog verder te laten escaleren. Dat gevaar is niet denkbeeldig; ook in andere nationalistische conflicten elders ter wereld zien we dat het bijzonder moeilijk is het spook van de oorlogstaal ten opzichte van andere gemeenschappen terug in de fles te krijgen. Het vergt meestal heel wat politiek leiderschap om de cyclus van escalatie, provocatie en wraak en zwart-wit denken te doorbreken.

Andere strategie

Het alternatief is dat de Vlaamse partijen en dus ook de Vlaamse kiezers les zouden trekken uit twee opeenvolgende mislukkingen en zouden opteren voor een radicaal andere strategie die de afgelopen veertig jaar wel goed heeft gewerkt. Uit de indiscreties van de afgelopen dagen leren we dat een akkoord over zowel B-H-V als de financieringswet niet eens zo ver af lag. Voor wie gelooft dat meer Vlaamse autonomie stap voor stap moet worden gerealiseerd, is het dan ook perfect duidelijk wat er moet gebeuren. Bart De Wever wil duidelijk twee dingen tegelijk realiseren: het tot stand brengen van een rechts-conservatief bezuinigingskabinet naar Nederlands model - liefst met de liberalen en zonder de "slechte Vlamingen" van de sp.a - en het realiseren van een staats-hervorming. Beide doelstellingen tegelijk realiseren is echter veel te hoog gegrepen voor een partij die minder dan één vijfde van de Belgische kiezers vertegenwoordigt.

De verkiezingsuitslag laat er weinig twijfel over bestaan dat een evenwichtig akkoord tussen N-VA en PS de enige manier is om dit land uit de politieke crisis te halen. Als de N-VA zich blijft opstellen als een 'rupsje nooit genoeg', dan mist ze een historische kans om echt iets te verwezenlijken voor het streven naar meer Vlaamse autonomie.